

Sisäministeri Petteri Orpo

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

AMNESTY INTERNATIONAL SUOMEN OSASTO

Hietaniemenkatu 7 A

00100 Helsinki

P: 09 5860 440

E: amnesty@amnesty.fi

F: 09 5860 4460

W: www.amnesty.fi

7.6.2016

AI FI 23/2016

OIKEUS- JA SISÄASIAINNEUVOSTO 9.-10 KESÄKUUTA: PALAUTUKSET TURKKIIN MAAHANMUUTTOA KOSKEVAN EU-TURKKI SOPIMUKSEN NOJALLA ON LOPETTAVA

Arvoisa sisäministeri Orpo,

Oikeus- ja sisäasiainneuvosto käsittelee 9.-10. kesäkuuta EU:n ja Turkin 18. maaliskuuta päivättyä julkilausumaa. Tilaisuus on käytettävä tämän merkittävän maahanmuuton kontrollointiin tähtäävän sopimuksen ihmisoikeusvaikutuksien arvioimiseen. Sopimuksen keskeisenä osana on kaikkien Kreikan saarille saapuvien ”epäsäännöllisten maahantulijoiden” palauttaminen Turkkiin. Suurin osa palautettavista on henkilöitä, joilla on ensi näkemältä (*prima facie*) perusteltu syy hakea kansainvälistä suojelua. Tämän toiminnan oikeutuksena on oletus, että Turkki on turvallinen maa, johon turvapaikanhakijat ja pakolaiset voidaan palauttaa. Amnesty International on 3. kesäkuuta julkaissut raportin *No Safe Refuge – Asylum-seekers and refugees denied effective protection in Turkey*, joka paljastaa ettei tämä pidä paikkaansa.

Jo Amnesty Internationalin aiempi tutkimus on tarjonnut todisteita siitä, ettei Turkki ole turvallinen maa, johon turvapaikanhakijoita ja pakolaisia voitaisiin palauttaa. Turkki on palauttanut edelleen monia turvapaikanhakijoita Afganistaniin, Irakiin ja Syyriaan, missä he voivat joutua vakavien ihmisoikeusloukkausten kohteeksi. Uusi raporttimme keskittyy ihmisten kohteluun *Turkissa* ja osoittaa, että Turkki ei vastoin kansainvälisen ja EU-oikeuden vaatimuksia tarjoa tehokasta suojelua alueellaan oleville turvapaikanhakijoille ja pakolaisille.

Ensinnäkin, Turkissa olevilla turvapaikanhakijoilla ei ole pääsyä oikeudenmukaisiin ja tehokkaisiin prosesseihin heidän turvapaikka-asemansa arvioimiseksi. Turkin vasta kaksi vuotta vanha turvapaikkajärjestelmä on vielä käynnistysvaiheessa, eikä se pysty selviytymään satojentuhansien yksilöllisten hakemusten käsittelystä.

Toiseksi, turvapaikanhakijoilla ja pakolaisilla ei ole oikea-aikaista pääsyä niin kutsuttuihin kestäviin ratkaisuihin (kotimaahan palauttaminen tämän ollessa turvallista, kotouttaminen isäntämaahan tai uudelleensijoitus kolmanteen maahan). Koska Turkki ei myönnä täyttä pakolaisasemaa muille kuin eurooppalaisille, eikä kansainvälinen yhteisö vastaanota riittävää määrää kotinsa jättäneitä ihmisiä, ei Turkissa olevilla pakolaisilla ja turvapaikanhakijoilla ole riittävää pääsyä kummankaan kestäväen ratkaisun piiriin.

Kolmanneksi, turvapaikanhakijoille ja pakolaisille ei ole järjestetty tarvittavaa toimeentuloa kohtuullisen elintason ylläpitämiseksi. Tilanteessa, jossa valtion viranomaiset eivät täytä ihmisten välttämättömiä perustarpeita, kuten majoitusta, ja pakolaisten mahdollisuus itse hankkia toimeentulonsa on monella tapaa estetty, Turkki ei tarjoa olosuhteita, joissa turvapaikanhakijat ja pakolaiset voisivat elää ihmisarvoista elämää.

On ymmärrettävää, että Turkilla on vaikeuksia huolehtia valtavasta määrästä pakolaisia ja turvapaikanhakijoita. EU:lta onkin erityisen piittaamatonta ajaa läpi sopimus, joka merkitsee pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden palauttamista maahan, joka ei tällä hetkellä kykene kunnioittamaan heidän oikeuksiaan täysimääräisesti.

Amnesty International katsoo, että EU:n ja jäsenvaltioiden on:

- välittömästi keskeytettävä pyrkimykset palauttaa turvapaikanhakijoita ja pakolaisia Turkkiin sillä perusteella, että maa olisi ”turvallinen kolmas maa” tai ”turvallinen turvapaikkamaa”;
- varmistettava, että Turkille myönnetty rahoitus kohdistetaan syyrialaisien ja muiden turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten perustarpeiden turvaamiseen sekä pakolaisia vastaanottaville yhteisöille;
- merkittävästi lisättävä syyrialaisien ja muiden turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten uudelleensijoittamista sekä muita reittejä päästä Eurooppaan.

Kunnioittavasti

Niina Laajapuro
Toiminnanjohtaja (vt)
Amnesty International Suomen osasto

LIITE: Amnestyn raportti *No Safe Refuge – Asylum-seekers and refugees denied effective protection in Turkey*